

3. როგორ შეიქმნა ბავშვთა უფლებები

1945 წელი	<p>მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მსოფლიოს ბევრი ქვეყნა გაერთიანდა და შეიქმნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია - გაერო.</p> <p>გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ქვეყნების სურვილს წარმოადგენდა მსოფლიოში მშვიდობისა და თავისუფლების დამკვიდრება.</p>
1948 წლის 10 დეკემბერი	<p>ამ დღეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ მიიღო ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია.</p> <p>ამ დეკლარაციაში შესულ უფლებებში, რომელიც მსოფლიოში ყველა ადამიანის უფლებებს წარმოადგენს, მოიაზრებოდა ბავშვების უფლებებიც.</p> <p>ძალიან მალე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი ქვეყნები მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ ბავშვები განსაკუთრებულ დაცვასა და მზრუნველობას საჭიროებდნენ.</p>
1950 წელი	<p>მომზადდა ბავშვთა უფლებების დოკუმენტის პირველი პროექტი, რომლის შესახებ მსჯელობაც, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წევრი სახელმწიფოების წარმომადგენლებს შორის, რამდენიმე წლის განმავლობაში გრძელდებოდა.</p>
1959 წლის 20 ნოემბერი	<p>ამ დღეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ მიიღო დეკლარაცია ბავშვის უფლებების შესახებ.</p> <p>ამგვარი დეკლარაცია სახელმწიფოების მხრიდან ვალდებულების შემცველ დოკუმენტს არ წარმოადგენს, მაგრამ მისი უპირატესობა მდგომარეობს იმაში, რომ იგი ყველა სახელმწიფოსათვის წარმოადგენს რეკომენდაციას, რომლითაც მათ შეუძლიათ ისარგებლონ შემდგომი პოლიტიკის შემუშავებისას.</p>
1979 წელი	<p>მსოფლიო მასშტაბით ეს წელი გამოცხადდა ბავშვის წლად. ბავშვთა უფლებების შესახებ დისკუსიები იმართებოდა ყველგან. ბავშვების კეთილდღეობით დაინტერესებული დღითიდღე სულ უფრო მეტი და მეტი ადამიანი გამოთქვამდა სურვილს, ბავშვთა უფლებები უფრო დეტალურად ყოფილიყო შემუშავებული და, რაც ყველაზე მთავარია, სამართლებრივად სავალდებულო დოკუმენტის სახე მიეღო.</p>
1989 წლის 20 ნოემბერი	<p>ამ დღეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურმა ასამბლეამ ერთხმად მიიღო ბავშვის უფლებების კონვენცია, ან, როგორც ჩვენ ვუწოდებდით მას, შეთანხმება ბავშვის უფლებების შესახებ.</p> <p>ამ დღიდან მოყოლებული, მსოფლიოს თითქმის ყველა სახელმწიფომ ხელი მოაწერა კონვენციას ბავშვის უფლებების შესახებ.</p> <p>ამ დოკუმენტზე ხელის მოწერით, სახელმწიფოების მთავრობებმა აიღეს ვალდებულება, ბავშვთა უფლებების შესახებ ინფორმაცია გაეცდინათ თავ-თავიანთ ქვეყნებში, დაეცვათ ეს უფლებები და</p>

განსაკუთრებული მზრუნველობა გამოეჩინათ ბავშვების მიმართ.

მაგრამ მსოფლიოში ჯერ კიდევ არის ადგილები, სადაც ბავშვებს უსამართლოდ ეპყრობიან.

ყოველი ჩვენგანი პასუხისმგებელი და ვალდებულია, მიიღოს ზომები, რათა მთელ მსოფლიოში ყველა ბავშვი სარგებლობდეს მათთვის მინიჭებული უფლებებით.

4. ბავშვის უფლებები: პრაქტიკაში გამოცდა, სიღრმისეულად გაცნობა და დანერგვა

ბავშვებს არა მხოლოდ უნდა მიეწოდოთ ინფორმაცია საკუთარი უფლებების შესახებ, არამედ უნდა შეისწავლონ, თუ როგორ დააფასონ და პრაქტიკაში გამოიყენონ ამგვარი უფლებები. ამ მიზნის მისაღწევად, სკოლამ უნდა შესთავაზოს მოსწავლეებს ჩარჩო, რომლის ფარგლებშიც მოსწავლეებს ექნებათ საშუალება მიიღონ ფართო სასწავლო გამოცდილება ბავშვის უფლებათა განათლების სფეროში. დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლების სამ ძირითად განზომილებასთან დაკავშირებით, აღსანიშნავია შემდეგი კომპონენტები:

ბავშვთა უფლებების პრაქტიკაში გამოცდა (საშუალებით): მოსწავლეები იღებენ გამოცდილებას ბავშვთა უფლებების, როგორც პრინციპების შესახებ, რომლებიც მართავენ საგაკვეთილო პროცესს და სასკოლო თემს და შესაბამისად პირდაპირი ზეგავლენა აქვთ ბავშვებზე. ამ კატეგორიის ფარგლებში ყალიბდება დამოკიდებულებები, ღირებულებები და უნარ-ჩვევები.

ბავშვთა უფლებების სიღრმისეულად გაცნობა (შესახებ): მოსწავლეები ეცნობიან და აცნობიერებენ თუ რა უფლებებს ფლობენ ისინი. ამ პროცესში, სადაც აქცენტი კეთდება ცოდნასა და გააზრებაზე, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია მასწავლებლის მიერ ცოდნის მიწოდება მიზანმიმართული და სათანადოდ დაგეგმილი ფორმით.

ბავშვთა უფლებების დანერგვა (მიზნით): ბავშვებს ასწავლიან ბავშვთა უფლებების პატივისცემასა და ამ უფლებების გამოყენებას გაკვეთილზე და სკოლაში. ამგვარად, ბავშვები პრაქტიკულად ემზადებიან მომავალი როლისთვის, ანუ ინფორმირებული და აქტიური მოქალაქისა დემოკრატიულ საზოგადოებაში (იგულისხმება მონაწილეობა/ჩართულობა სკოლაში, და ასევე მოგვიანებით, ზრდასრულ ცხოვრებაში).

ბავშვის და ადამიანის უფლებათა სულისკვეთებით განმსჭვალული განათლების მიწოდება ("საშუალებით") და ასევე იმის სწავლება, თუ როგორ მივიღოთ მონაწილეობა დემოკრატიულ საზოგადოებაში ("მიზნით") წარმოადგენს სასკოლო საზოგადოების ვალდებულებას. ყველა მასწავლებელმა და დირექტორმა, ისევე როგორც მოსწავლეებმა და მათმა მშობლებმა უნდა შეასრულონ საკუთარი ფუნქციები. დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლების სამი განზომილება მხარს უჭერს და ავსებს ერთი მეორეს. წინამდებარე სახელმძღვანელო გთავაზობთ სასწავლო პროცესის ინიცირებისა და წარმართვის აღწერას. კერძოდ, "ბავშვის უფლებათა პრაქტიკაში გამოცდა" გულისხმობს სწავლებისა და სწავლის მეთოდების ყურადღებით შერჩევას, რაც საშუალებას მისცემს მოსწავლეებს, გააცნობიერონ სკოლის არსი - მიკრო საზოგადოებისა - რომელიც რეგულირდება ადამიანისა და ბავშვის უფლებათა პრინციპების თანახმად.

ზემოთ აღნიშნული მიზნის მისაღწევად მნიშვნელოვანია ბავშვებს გაუჩნდეთ შეგრძნება, რომ მათ, როგორც პიროვნებას პატივს სცემენ, და რომ მათ შეხედულებებს უსმენენ დისკუსიებში ან გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. ბავშვებისა და მოზარდების მიერ მიღებული გამოცდილება უნდა იქნეს დაფასებული და კარგად მოფიქრებული, რადგან სწორედ ეს ის მომენტია, როდესაც მათი ჭეშმარიტი გამოცდილება და ცოდნა ადამიანისა და ბავშვის უფლებების შესახებ ერთმანეთს უკავშირდება. რასაკვირველია, სასკოლო თემისთვის რთულ ამოცანას წარმოადგენს იმის უზრუნველყოფა, რომ მოსწავლეებმა პრაქტიკაში გამოსცადონ, კარგად შეისწავლონ და გამოიყენონ ბავშვთა და ადამიანის უფლებები სკოლის ფარგლებში - რეალურად მიიღონ მონაწილეობა